

מישטרת ישראל חקרה חשדות שלפיהן גם מנכ"ל משרד המיסחר והתעשייה להעדפת המיפעל של אחיו

התאווה

שימחה מנדלבאום

משה מנדלבאום

שכת שר המסחר והתעשייה

1 בספט' 75

ת ר ש פ ת

1. ביום 28.8.75 הופיע אצלי פקד אליהו לנדא ממחלקת החקירות של מטה משטרת ישראל, ביפו, בעל מס. תעודה זהות 850070.

2. הנ"ל הודיעני שהמסמך קיבלה תלונה אנונימית נגד 2 פקידים בכירים במשרדנו ובקש להסתייע בי בקבלת חומר מחקרי המשרד הדרוש לביהול החקירה.

3. בתבקשתי לא לסגור לאיש במשרד על פגושא וטהומר ייאסף מבלי שיורגש טיטנה תלונה כזו.

4. הודיעו לי אגב - מוכן לשתף פעולה כל עוד לא אמסור על כך לממוני הישר שהינו המב"ל לאחר עמידתו בתוקף ההומוני הסוי אף בפני המב"ל בשיטתו ובענייני מאוחר יותר, לסגור לשר המשרד על העניין.

5. להלן הציגת הבלונה:

א. פקיד א + ב הינם, שותפים סמויים במפעל בלוקים בקריית - ארבע אשר הוקם ע"י אנשי ויברובליק בגרמניה.

ב. פקיד ב' במפעל ויברובליק בגרמניה וצלום מטוח עם בעלי המפעל בגרמניה.

ג. הענקת מעמד מפעל מאוטר ונתן הטבות למרות שלא מאוטר הטבות בענף הכנייה.

ד. פקיד ב' מאטם כאחראי על התפתחותו של ה"סוק השחור" במלס. ראויה להאשמה זו היא השתקת הבלונה ע"י המשרד נגד מר וינדבראום מחב' "נסר - סהר".

6. הומוני הנדרש ממני מהמסמך הוא כדלהלן:

א. הנתונים הנמצאים בחיק מרכז ההשקעות שמהם ניתן ללמוד על השתופות של המפעל ועל ההטבות שקיבל.

ב. נתונים על נסיעותיו בחפיקי לחו"ל של הפקיד ב' ב-5 השנים האחרונות יציאתו להופעות מנוחה לתקופה שניתן לבסווע בהן לחו"ל באופן פרטי.

ג. ייעשה נסיון לאתר את הבלונה.

7. הנני מצפה להוראותיך בדבר איסוף הנתונים ומסירתם.

ר סוף אוגוסט 1975 הופיע בלישכת שריהמיסחר והתעשייה בירושלים אדם בשם אליהו לנדא. הוא ביקש לדבר עם מבקריהפנים של המישרד.

המבקר, יוחנן קאופמן, נכה לדעת כי האיש הוא פקד במחלקת החקירות של מטה מישטרת ישראל ביפו, ומשמע מה האיש רוצה, ביקש מייד כי מנהל ליכתההשר, בועז אפלבוים, ישתתף בשיחה.

לנדא הודיע כי הוא בודק פרטי תלונה שהגיעה למישטרה, שלפיה העדיף מנכ"ל משרד המיסחר והתעשייה את העסקים של אחיו, שימחה מנדלבאום.

התלונה נגעה בעיקר למתן מעמד של מיפעל מאוטר למיפעל בלוקים של שימחה מנדלבאום בקריית ארבע. בעוד שמימחה על שני במקום, ותיק יותר, שהגיש אף הוא את אותה הבקשה, לא זכה שבקשתו תגיע לדין.

כשהחל לנדא חוקר, גילה כי יש מקום לבדיקות של עסקים אחרים של שימחה, בעיקר בייבוא ובמכירות של מלט. הת עוררו חשדות נגד מנכ"ל המישרד ונגד עובד בכיר נוסף, האחראי על הפיקוח על עסקי המלט בישראל ותעשיות הבנייה והכפוף למנכ"ל.

בפגישה ביקש לנדא כי ימצאו לו את כל החומר שבידי המישרד, הנוגע לדיוני מרכז ההשקעות, ואשר ממנו ניתן ללמוד מי הם הבעלים במיפעל, אילו הטבות קיבל והאם היתה העדפה בטיפול בבקשה זו. כן ביקש את כל הנתונים של הנסיעות של הכפוף למנכ"ל לחו"ל בחמש השנים האחרונות, ונתונים על הקשרים בינו לבין מוכרי הציוד למיפעל הבלוקים בקריית ארבע. בידי החוקר היתה תמונה משר תפת של הפקיד עם בעלי המיפעל שמכר את הציוד בגרמניה, שממנה נראה כאלו היה הפקיד אורח של המיפעל הגרמני. לנדא גם רצה לדעת מה חלקו של ה"סוק מנכ"ל והמישנה שלו בפיקוח על שוק המלט בארץ, התפתחות השוק השחור ב" מלט, ומדוע הושתקה תלונה שהוגשה נגד מנהל בכיר בחברה נשריסחר, שמכרה את המלט בישראל.

פלאי קריית ארבע

כ אשר שמעו אפלבוים וקאופמן את הבקשות, הודיעו ללנדא כי אינם מוכנים לשתף פעולה. כל עוד לא ימסרו על הבקשה לממונה הישיר עליהם: ה" מנכ"ל משה מנדלבאום עצמו. לנדא הת נגד לכך בכל תוקף, והודיע כי החומר שבמסר להם הוא חסוי אף בפני המנכ"ל. אחרי ויכוח מר, ושיחות טלפוניות אחרות, הסכימה המישטרה כי שריהמיסחר והתעשייה, חיים ברילב, יקבל דיווח על המיקרה.

אפלבוים דיווח על השיחה מייד לשר, וקיבל את אישורו למסירת הנתונים למישרד. לנדא ביקש במיוחד כי איסוף הנתונים ייעשה כך שלא יעורר כל חשד, ושלא יורגש כי קיימת תלונה או חקירה. לא היתה זו הפעם הראשונה שהיו ריי גוונים נגד מי שהיה מנכ"ל משרד המיסחר והתעשייה, עד לפני חודש, בגלל עסי קיו של אחיו שימחה. עסקיו של שימחה היו תמיד מופקפקים.

התרשומות של מבקר משרד המיסחר והתעשייה

באום היו כפופים שנים רבות לאחיו. קר דם שהיה משה מנדלבאום מנכ"ל המישרד, הוא היה מנהל אגף הכימיה ותע"י שיותהבנייה, וכך היה אחראי לשיטחתי הפעולה של אחיו בתחומי הבנייה.

בקריית ארבע פעל מיפעל בלוקים שהור קם על ידי אחד המתיישבים מוותיקי ה" מקום. המיפעל העסיק, כיתר המיפעלים ב" מקום, פועלים ערביים, ומכר בלוקים ל" בנייה המקומית וקצת לירושלים. כיוון שקריית ארבע נחשבה כאזור פיתוח, הת ליט שימחה מנדלבאום להקים עסק במקום. הוא התקשר עם משקיעים, שהיו שותפים באוניפא, החל בהליכים לקבלת כל ה" הטבות ממישרד המיסחר והתעשייה ומר כודהשקעות. מיפעל שקיבל אישור כמיפ על מאשר היה זכאי להלוואה נוחה במי מון ממשלתי, שניתנה באמצעות הבנק לפיתוח התעשייה, ומענק, וכן פטור ממסי הכנסה לחמש שנים כהשקעה מאושרת.

בסוף אוקטובר 1977 נעצר על ידי מישרד ושוחרר בערבות של 200 אלף לירות על ידי בית המישפט בירושלים. הוא נחשד במעשההונאה מעניין. לדברי נציגי המישטרה בבית המישפט, בנה שימחה מנדלבאום בניין בירושלים, בחובב הרב ברלין 33. אחת הדירות בבניין נמכרה על ידי פועמיים, פעם אחת לישראלי בשם נפתלי קרקובר, ופעם שנייה לתייר מצר פת בשם רוברט סלמה. מנדלבאום עצמו טען בבית המישפט כי מדובר בסיכסוך אזרחי בין בעלי החברה, שקרקובר הוא אחד מהם, וכי הוא לא היה בעל החברה אלא רק מנהל מטעמה. בית המישפט חת ליט לצוות גם כי יפקיד את דרכונו בבית המישפט.

בניית בתים לא היתה העיסוק היחידי שלו. במישרדו, בחובב החבצלת 9 בירו שלים, פעלו כמה חברות להשקעה. שהיו עה בהן היתה חברה בשם אמיופא. חברה זו היתה בעלת מגדנייה לעוגות באיזור התעשייה של ירושלים, אורה. היא היתה בעלת פרויקט פיתוח והקמת איזור תע"י וקריית תעשיית בירושלים, והיא יזמה גם את הקמת מיפעל הבלוקים ב" קריית ארבע עבור הבתים שהיא הקימה. מחזור העסקים של אמיופא, עד לפני שנתיים, עלה על 30 מיליון לירות. מס' תבר כי מרבית עסקיו של שימחה מנדל-

אירוח בגרמניה

כ אשר נודע למיפעל הבלוקים הוותיק על כוונת שימחה מנדלבאום, פנו אף הם באותה בקשה אל מישרד המסחר והתעשייה ואל מרכז ההשקעות. והנה זה

פלא: הבקשה של שימחה מנדלבאום אושרה על ידי כל הגורמים במהירות ישרא. ולבקשה של המיפעל הקיים, הוותיק, השי בו בשלילה. לאחר סחבת ממושכת, בני מוק כי לא דרושים שני מיפעלים ב" קריית ארבע.

הציוד למיפעל הבלוקים של שימחה מנדלבאום נקנה בגרמניה אצל חברה בשם ויברובליק. הקשרים בינו לבין החברה היו טובים מאד, והחברה דאגה לארח את פקי די משרד המיסחר והתעשייה, האחראים על האישרים. אצלה, היא דאגה כי יהיה להם מכל טוב. לפני שבע שנים נקנה הציוד, הבנק לפיתוח התעשייה נתן למיפעל על הלוואה של 200 אלף לירות, והמיפעל החדש, שקם אחרי קודמו, החל לעבוד כי מיפעל מאושר לכל דבר.

החקירה של המישטרה העלתה פרטים נוספים, מאלפים ביותר. מסתבר כי הרעי יון בא לשימחה מנדלבאום אחרי שהשר תפים במיפעל הבלוקים הוותיק רבו, והגיי על לקרב לירות. אחד מהם עזב את המיפעל והתקשר עם שימחה מנדלבאום ב" הצעה. הוא יביא את הידע והפועלים, ושימחה יביא את האישר מהמישרד של אחיו.

המישרד לא מצאה כל הוכחה שמה מנדלבאום התערב לטובת המיפעל של אחיו. היא גם לא קיבלה כל הסבר מדוע נתנו את ההטבות למיפעל של האח ולא לשני הוותיק יותר.

התיק נגד משה מנדלבאום נסגר, והכל נרגעו במישרד המיסחר והתעשייה. אולם משה מנדלבאום המשיך להסיע רוחות, והפעם האחרונה היתה בחודשים האחרים גים. הוא התמנה לתפקיד המייותר של סגן יושבראש מועצה המנהלים בשכר של הבנק לפיתוח התעשייה. לבנק יש מנכ"ל בשכר, ויש יושבראש פעיל ודינמי, הלא הוא אברהם פרידמן. כדי להיפטר ממנ"ל בלואום במישרד, היה השר יגאל הורביץ מוכן לעשות כל דבר, אפילו לבסח את הוצאות הבנק לפיתוח התעשייה.

ניפוח הוצאות זה יהיה אדיר בממדיו. מילבד משכורת של סגן יושבראש מר עצה המנהלים, שהיא 20 אלף לירות ברוטו לחודש, ונוסף לכל ההטבות ש" מסביב, כמו חשבון הוצאות פתוח לכיבור דים ונסיעות לחו"ל וכו', דרש מנדלבאום כי יתירו לו להמשיך לגור בירושלים. פיר רוש הדבר היה שיאשרו לו כל יום נסיעה הלוך ושוב מירושלים לתל אביב, וכן ל" נה בבית מלון בתל אביב, כולל מנוחה שם בשעות היום.

הנסיעה היומית מירושלים לתל אביב עולה לבנק, לפי חישוב שנעשה על ידי חברי מועצה המנהלים, 15 אלף לירות לחודש. המלון עצמו צריך לעלות לפחות סכום דומה, שכן מנדלבאום דרש מלון ב" רמה מפוראת.

ויכוח מר התנהל בין חברי מועצה המנהלים של הבנק. בסופו של דבר נכ" נעו ללחצו של השר יגאל הורביץ, שהיה מוכן לשלם כל דבר - מכיסה של ממדי נה - ובלבד להיפטר מן המנכ"ל. מנדל באום קיבל את כל שדרש, ומשלם המי סים, המסבסד את הבנק, ישלם גם את הוצאותיו הענקיות.

יגאל לכיב